

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKACISI VAZIRLAR MAҲKAMACIINIING
ҚАРОРИ**

**МЕВА-САБЗАВОТ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ЭКСПОРТ ҚИЛИШ ТАРТИБИ
ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Мева-сабзавот маҳсулотларини ташқи бозорларга чиқариш самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2018 йил 17 октябрдаги ПҚ-3978-сон қарори ижросини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартиби тўғрисида низом **1-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ва Давлат божхона қўмитаси Ташқи савдо операцияларининг ягона электрон ахборот тизими маълумотлари асосида ўн кун муддатда ноҳалол экспорт қилувчилар реестрини шакллантириб, Ягона интерактив давлат хизматлари порталига жойлаштирсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг **2-иловага** мувофиқ айрим қарорлари ўз қучини йўқотган деб ҳисоблансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э.М. Ганиев, Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазири С.У. Умурзаков ва Давлат божхона қўмитаси раиси М.Б. Азимов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А. АРИПОВ

Тошкент ш.,
2019 йил 23 февраль,
163-сон

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 23 февралдаги 163-сон қарорига
1-ИЛОВА

**Мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

мева-сабзавот маҳсулотлари — сабзавотлар, мевалар, дуккакли, ёнғоқ, узум ва полиз маҳсулотлари, музлатилган, қуритилган сабзавот ва мевалар (ТИФ ТН бўйича товар коди 07, 08, 0904, 1202);

экспорт қилувчилар — Ўзбекистон Республикаси норезидентлари билан экспорт контрактлари тузган ёки экспорт контрактлари тузмасдан инвойс асосида экспорт қилувчи юридик шахслар ва яқка тартибдаги тадбиркорлар — Ўзбекистон Республикаси резидентлари;

инвойс — мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш учун ҳисобварақ-фактура;

экспорт контрактлари — экспорт қилувчи ва Ўзбекистон Республикаси норезиденти ўртасида мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш учун тузилган хўжалик шартномаси;

ноҳалол экспорт қилувчилар реестри — Ташқи савдо операцияларининг ягона электрон ахборот тизимига киритилган экспорт контрактлари бўйича муддати ўтган дебитор қарздорлиги мавжуд бўлган, реал вақт режимида автоматик равишда шаклландиган экспорт қилувчилар рўйхати.

2-боб. Мева-сабзавот маҳсулотлари экспорти

3. Тадбиркорлик субъектлари улгуржи савдо қилиш лицензиясига эга бўлмасдан мева-сабзавот маҳсулотлари экспортини амалга ошириш ҳуқуқига эгадирлар. Бунда якка тартибдаги тадбиркорларнинг мева-сабзавот маҳсулотлари экспорт тушумларига ягона солиқ тўлови тўланишини назарда тутувчи солиққа тортиш тартиби қўлланилади.

4. Экспорт қилувчи юридик шахслар мева-сабзавот маҳсулотлари экспортини дастлабки тўловсиз, аккредитив очмасдан, банк кафолатини расмийлаштирмасдан ҳамда экспорт контрактини тижорат хавфларидан суғурта полисисиз амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Экспорт қилувчи якка тартибдаги тадбиркорларга мева-сабзавот маҳсулотларини дастлабки тўлов, аккредитив очиш ёки харидор банкларнинг кафолати мавжудлиги каби шартлардан бири бўлгандагина экспорт қилиш ҳуқуқи берилади.

Божхона қонун ҳужжатлари бузилиши хавфининг белгилари аниқланмаган ҳолатларда, мева-сабзавот маҳсулотларининг божхона расмийлаштируви экспорт қилувчи томонидан тақдим этилган ҳужжатлар асосида божхона кўриги ўтказилмасдан амалга оширилади ва бундай маҳсулотлар юкланган транспорт воситасига божхона расмийлаштируви амалга оширилган божхона органи томонидан идентификация воситалари ўрнатилади. Бунда ҳужжатлардаги мавжуд маълумотларнинг ишончлилиги, шунингдек, маҳсулотларни Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасидан ноқонуний олиб ўтиш ҳолатлари учун экспорт қилувчи жавобгар ҳисобланади.

Олдинги таҳрирга қаранг.

(5-банд Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 10 августдаги 472-сонли қарорига асосан 2020 йил 1 сентябрдан ўз кучини йўқотади — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 11.08.2020 й., 09/20/472/1155-сон)

6. Экспорт қилувчилар экспорт контракти тузмасдан инвойс асосида мева-сабзавот маҳсулотларини Ўзбекистон Республикасининг тижорат банкларидаги ҳисобварақларига Ўзбекистон Республикаси норезидентларидан хорижий валютада банк ўтказмалари, шунингдек, хорижий ёки миллий валютадаги нақд пул маблағларини белгиланган тартибда банк кассаларига киритиш орқали 100 фоиз олдиндан тўлов олиш шarti билан экспорт қилиш ҳуқуқига эга.

7. Экспорт қилувчи юридик шахслар мева-сабзавот маҳсулотларини кейинчалик экспорт қилиш учун жисмоний шахслардан сотиб олганда, жисмоний шахслардан олинadиган даромад солиғи бўйича имтиёзлар жисмоний шахслар томонидан сотилган маҳсулотлар уларга ёки уларнинг оила аъзоларига ажратилган ер участкаларида етиштирилганини тасдиқловчи ҳужжат тақдим этилмасдан қўлланади.

8. Экспорт контрактлари бўйича экспорт қилинган янги узилган мева-сабзавот маҳсулотларини белгиланган жойгача транспортда ташиш пайтида ушбу Низомнинг **илловасига** мувофиқ фактура қийматига тузатишлар киритиш учун қўлланадиган Экспорт қилинган янги узилган мева-сабзавот маҳсулотлари, узум ва полиз маҳсулотларининг табиий йўқолиш нормативлари доирасида табиий йўқолишлар бўлган ҳолатларда, экспорт қилувчи бу ҳақда Ташқи савдо операцияларининг ягона электрон ахборот тизимига (ТСОЯЭАТ) ахборот киритади.

Экспорт қилинган мева-сабзавот маҳсулотларининг табиий йўқолишлари мавжуд бўлганда, йўқолиш суммаси дебитор қарздорлик сифатида ҳисобга олинмайди, балки экспорт қилувчи балансининг харажат қисмида ҳисобга олинади. Йўқотиш суммаси олдиндан тўлов сифатида эътироф этилганда, табиий йўқотишлар суммасига тенг мева-сабзавот маҳсулотлари экспорт қилувчи томонидан ТСОЯЭАТга киритилган маълумотлар асосида юклаб жўнатилади.

Табиий йўқотишлар суммаси хизмат кўрсатувчи банк томонидан экспорт қилувчининг табиий йўқотишлар суммаси тўғрисида ТСОЯЭАТга киритилган маълумотлар асосида экспортга юкланган маҳсулотлар суммасидан камайтирилади.

Янги узилган мева-сабзавот маҳсулотларини етказиб бериш натижасида пайдо бўлган йўқотиш суммаси хорижий шерикка қайтарилиши лозим ёки кейинги етказиб беришлар учун олдиндан тўлов деб ҳисобланиши мумкин.

Бунда экспорт божхона юк декларациясида қайд этилган янги узилган мева-сабзавот маҳсулотларининг фактура қийматига тузатишлар киритилмайди.

9. Ушбу Низомда назарда тутилмаган талаблар экспорт контрактлари ва уларни бажаришга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 30 сентябрдаги 416-сон қарори билан тасдиқланган Ташқи савдо операциялари устидан мониторинг олиб бориш тартиби тўғрисида **Низом** ва бошқа қонун ҳужжатлари талаблари қўлланади.

10. Экспорт божхона юк декларациясида мева-сабзавот маҳсулотларининг фактура қиймати инвойс валютасида кўрсатилади. Тижорат банклари томонидан ТСОЯЭАТга миллий валютадаги нақд маблағлар тўғрисида маълумотлар киритилган тақдирда, мева-сабзавот маҳсулотларининг миллий валюта эквивалентидаги умумий фактура қиймати божхона юк декларацияси қабул қилинган кунда Ўзбекистон Республикаси Марказий банк курси бўйича ТСОЯЭАТда божхона расмийлаштируви учун қайд этилган суммадан ошмаслиги зарур.

3-боб. Мева-сабзавот маҳсулотларини ноҳалол экспорт қилувчилар реестрини шакллантириш ва юритиш

11. ТСОЯЭАТга киритилган экспорт контрактлари бўйича тўлов муддати ўтказиб юборилган дебитор қарздорлиги мавжуд бўлган экспорт қилувчи реал вақт режимида автоматик равишда шаклланадиган ноҳалол экспорт қилувчилар реестрига (кейинги ўринларда Реестр деб аталади) киритилади.

Тўлов муддати ўтказиб юборилган дебитор қарздорлик мавжуд контрактлар доирасида ушбу қарздорлик суммасидан кам бўлмаган миқдордаги хорижий валюта тушумлари тўғрисида маълумот ТСОЯЭАТга хизмат кўрсатувчи тижорат банки томонидан киритилгандан сўнг ноҳалол экспорт қилувчи реал вақт режимида шаклланадиган Реестрдан чиқарилади.

12. Реестрга киритилган ноҳалол экспорт қилувчига кейинги экспортини фақат 100 фоизли олдиндан тўлов шарти асосида амалга оширишига йўл қўйилади.

13. Реестр тижорат банклари ва божхона органлари томонидан ТСОЯЭАТга киритилган маълумотлар асосида автоматик равишда электрон тарзда шакллантирилади ва Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан юритилади.

Реестр хизмат кўрсатувчи банкнинг ва экспорт қилувчининг номлари, экспорт қилувчининг солиқ тўловчининг идентификация рақами (СТИР), контрактнинг рақами, санаси ва идентификация рақами, тўлов муддати ўтган дебитор қарздорлик суммаси тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олади.

Реестр Ягона интерактив давлат хизматлари порталига жойлаштирилади ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ташқи савдо вазирлиги ва Давлат божхона қўмитасининг веб-сайтлари билан интеграция қилинади.

Экспорт қилувчи тўлов муддати ўтказиб юборилган дебитор қарздорлиги мавжуд контрактлари бўйича маълумотларни ўзининг электрон калитидан фойдаланган ҳолда Ягона интерактив давлат хизматлари портали ёки Ўзбекистон Республикаси Ташқи савдо вазирлиги ва Давлат божхона қўмитасининг веб-сайтларидан олиши мумкин.

4-боб. Мева-сабзавот маҳсулотлари экспорт қилувчиларининг экспорт операцияларига хизмат кўрсатиш

14. Экспорт операцияларига тижорат банклари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда хизмат кўрсатади.

Тижорат банклари:

экспорт қилувчи зарур ҳужжатларни қонунчиликда белгиланган тартибда тақдим этган пайтдан бошлаб бир иш куни давомида унга хорижий валютада талаб қилиб олинadиган депозит ҳисобварақ очишга;

экспорт контракти ёки инвойс бўйича экспорт қилувчининг банк ҳисобварағига келиб тушган пул маблағлари ҳақидаги маълумотларни ТСОЯЭАТга киритиш учун масъулдирлар.

Маблағлар келиб тушганлиги тўғрисидаги маълумотлар ТСОЯЭАТга тижорат банклари томонидан тўлов валютасида киритилади.

5-боб. Яқунловчи қоида

15. Ушбу Низом қоидалари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартиби тўғрисидаги **низомга**
ИЛОВА

**Фактура қийматига тузатишлар киритиш учун қўлланадиган экспорт қилинган янги узилган мева-сабзавот маҳсулотлари, узум ва
полиз маҳсулотларининг табиий йўқолишлари**

НОРМАТИВЛАРИ

(юкнинг соф вазни (нетто)га нисбатан % ҳисобида)

Ташиш масофас и, км.	Маҳсулот номи											
	бодринг лар	помидо рлар	ширин ва аччиқ қалам пир, бақла жон, кабачк и	кар ам, пиёз	кўк ат	бошқа сабзаво тлар	полиз маҳсулот лари	уз ум	дана кли мева лар ва анор	ол ма ва но к	пўчо қли мева лар ва хурм о	цитр ус мева лар
100 км. гача	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3	0,3
250 км. гача	1,9	1,1	1,2	1,1	0,5	0,7	1	1,1	1,3	0,7	1,1	-
500 км. гача	2,4	1,7	1,5	1,7	0,6	1	1,6	1,4	1,6	1	1,9	-
501 — 550	2,5	1,8	1,6	1,8	0,7	1	1,7	1,5	1,7	1	2,0	-
551 — 600	2,6	1,9	1,7	1,9	0,8	1,1	1,8	1,6	1,7	1,1	2,1	-
601 — 700	2,8	2,1	1,8	2,2	1	1,3	2	1,7	1,8	1,3	2,3	-
701 — 800	3	2,3	1,9	2,5	1,1	1,5	2,1	1,8	1,9	1,5	2,5	-

801 — 900	3,2	2,5	2	2,8	1,2	1,7	2,3	1,9	2,0	1,7	2,7	-
901 — 1000	3,4	2,7	2	3,1	1,3	1,9	2,8	2,0	2,1	1,9	2,9	-
1000 км. дан узок масофага ташишда белгилан ган меъёр кейинги ҳар 100 км. да оширилади	0,1	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	-

Изоҳлар:

1. Янги узилган мева-сабзавот маҳсулотлари, узум ва полиз маҳсулотларининг ташуви тез бузиладиган озиқ-овқат маҳсулотларини халқаро ташув ва мазкур ташувларни амалга ошириш учун мўлжалланган махсус транспорт воситалари тўғрисидаги Келишувга асосан тасдиқланган нормалар асосида амалга оширилади.

2. Янги узилган мева-сабзавот маҳсулотлари, узум ва полиз маҳсулотларини темир йўл транспортида ташишда юк жўнатувчи, юкни қабул қилувчи ва темир йўл компанияларининг жавобгарлиги, шунингдек, юкларни ташишда вужудга келган зиддиятли вазиятларни кўриб чиқиш тартиби Юкларни темир йўлда ташиш халқаро Келишувида, Ўзбекистон Республикаси темир йўл Уставида, юкларни ташиш Қоидаларида ҳамда бошқа тегишли норматив ҳужжатларда белгиланган.

3. Цитрус меваларни 100 км. масофадан узокқа ташишда норма кейинги ҳар бир 50 км. учун 0,1%га оширилади.

**Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг ўз кучини йўқотган деб ҳисобланаётган
айрим қарорлари**

РЎЙХАТИ

1. Вазирлар Маҳкамасининг «Мева-сабзавот маҳсулотлари, картошка, полиз маҳсулотлари ва узумни экспорт қилишни тартибга солиш механизмини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2015 йил 28 августдаги 249-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2015 й., 8-сон, 75-модда).

2. Вазирлар Маҳкамасининг «Янги ва қайта ишланган мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» 2016 йил 15 июндаги 207-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2016 й., 6-сон, 56-модда).

3. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзагроэксспорт» АЖ томонидан олдиндан тўловсиз мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиши мумкин бўлган етакчи чет эл импорт қилувчи ташкилотлар рўйхатини тасдиқлаш тўғрисида» 2017 йил 10 августдаги 609-сон қарори.

4. Вазирлар Маҳкамасининг «Янги узилган, қуритилган ва қайта ишланган мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» 2017 йил 14 декабрдаги 984-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2017 й., 12-сон, 287-модда).

5. Вазирлар Маҳкамасининг «Инвестстрой» АЖ фаолиятини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2018 йил 7 июндаги 430-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2018 й., 12-сон, 287-модда).

6. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида» 2018 йил 8 январдаги 16-сон қарори иловасининг 10-банди (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2016 й., 6-сон, 56-модда).

7. Вазирлар Маҳкамасининг ««Ўзагроэксспорт» АЖ ихтисослаштирилган ташқи савдо компанияси олдиндан тўловсиз, тасдиқланган банк аккредитиви очилмасдан ёки биринчи даражали хорижий банк кафолати расмийлаштирилмасдан мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилиши мумкин бўлган етакчи хорижий импорт қилувчи ташкилотлар рўйхатига қўшимчалар киритиш ҳақида» 2018 йил 9 октябрдаги 814-сон қарори.

8. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» 2018 йил 27 ноябрдаги 963-сон қарори иловасининг 5-банди (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2017 й., 12-сон, 287-модда).

(Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 25.02.2019 й., 09/19/163/2663-сон; 11.08.2020 й., 09/20/472/1155-сон)